

REFORMA HRVATSKOG GOSPODARSKOG KAZNENOG PRAVA

Šifra projekta: 066-0662530-1308

Voditelji projekta: prof. dr. sc. Petar Novoselec
(do 1. listopada 2008)
prof. dr. sc. Ivo Josipović
(do 1. siječnja 2010)
doc. dr. sc. Elizabeta Ivičević Karas

REFORMA HRVATSKOG GOSPODARSKOG KAZNENOG PRAVA

Ustanova: Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Broj projekta: 066-0662530-1308

Voditelji: prof. dr. sc. Petar Novoselec (do 1. listopada 2008)
prof. dr. sc. Ivo Josipović (do 1. siječnja 2010)
doc. dr. sc. Elizabeta Ivičević Karas

Suradnici: prof. dr. sc. Petar Novoselec
dr. sc. Anna-Maria Getoš
mr. sc. Marin Mrčela
mr. sc. Marijan Svedrović
Milivoj Jelenski
Orsat Miljenić
Branko Zmajević

PRIKAZ PROJEKTA

1. SAŽETAK TEME I CILJEVA PROJEKTA

Gospodarsko kazneno pravo je dio kaznenog prava kojim se štiti gospodarski sustav zemlje. U širem smislu ono obuhvaća i kaznena djela na štetu individualnih dobara koja neizravno dovode u pitanje funkcioniranje čitavog gospodarskog sustava. Svrha je gospodarskog kaznenog prava suzbijanje gospodarskog kriminaliteta koji predstavlja osobitu opasnost za društvo zbog toga što uzrokuje štete velikih razmjera, a zbog posebnog statusa počinitelja koji se razlikuju od klasičnih kriminalaca i koji se nerijetko udružuju u organizirane oblike, kao i kompliciranih načina počinjenja i korištenja modernih tehnologija, teško se otkriva. Gospodarsko kazneno pravo dobiva osobito na značenju u okviru Europske unije koja je utemeljena na gospodarskoj suradnji, pa sve više teži homogenizaciji nacionalnih sustava gospodarskog kaznenog prava. U Republici Hrvatskoj gospodarsko je kazneno pravo uređeno prvenstveno u Kaznenom zakonu, ali i u tzv. posebnom kaznenom zakonodavstvu. Kazneni zakon, iako je taj zakon ključan za zaštitu gospodarskih interesa zemlje, jer sadrži kako odredbe općeg dijela kojima se uređuju pretpostavke kažnjivosti za gospodarska kaznena djela, tako i najvažnija gospodarska kaznena djela, ne ide u korak s vremenom. Većina gospodarskih kaznenih djela u njemu preuzeta je iz bivšeg sustava utemeljenog na društvenom vlasništvu, zbog čega su njihovi opisi u raskoraku s novim gospodarskim pravnim sustavom utemeljenim na pri-

vatnom vlasništvu i trgovačkim društvima kao nositeljima gospodarskog života. To je dovelo do brojnih nedoumica u sudskoj praksi jer sudovi nerijetko ne znaju kako primijeniti stare propise na nove odnose u gospodarstvu. Do sada je zakonodavac u priličnoj mjeri oklijevao s bilo kakvim izmjenama na tom području, što se donekle može i razumjeti jer svaka radikalnija novost dovodi do nesnalaženja u primjeni zakona. Usprkos tome, reforma gospodarskog kaznenog prava je neizbježna. Stoga je cilj projekta predložiti hrvatskom zakonodavcu izmjene Kaznenog zakona, a po potrebi i drugih zakona, kako bi ih se prilagodilo suvremenim potrebama, a hrvatsko kazneno pravo harmoniziralo s drugim europskim kaznenopravnim sustavima, što će biti od osobite važnosti kad Republika Hrvatska postane članicom Europske unije.

2. SAŽETI PRIKAZ OSTVARENIH REZULTATA

S obzirom na nužnost reforme hrvatskog gospodarskog kaznenog prava, rad voditelja i suradnika bio je prvenstveno usmjeren na analizu postojećeg zakonodavstva i sudske prakse, te pronalaženje mogućih novih zakonskih rješenja koja će slijediti suvremene europske poredbenopravne trendove i pripremiti taj segment kaznenog pravosuđa za ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju.

Prvi voditelj projekta prof. dr. sc. Petar Novoselec, tijekom svog višemjesečnog studentskog boravka na Max Planck institutu u Freiburgu, Njemačka, izradio je produbljenu znanstvenu studiju "Aktualni problemi hrvatskog gospodarskog kaznenog prava" koja je ujedno predstavljala uvodni referat na XX. savjetovanju Hrvatskog udruženja za kaznene znanosti i praksu, održanom u prosincu 2007. godine i posvećenom upravo gospodarskom kriminalitetu. Osim toga, u okviru projekta do sada je objavio knjigu, dva udžbenika, poglavlje u knjizi te niz znanstvenih i drugih radova, od kojih posebno valja istaknuti monografiju "Uvod u gospodarsko kazneno pravo" iz 2009. godine, koja se koristi kao udžbenik na Poslijediplomskom studiju iz kaznenopravnih znanosti. U toj su monografiji sustavno obrađeni instituti Općeg dijela Kaznenog zakona iz aspekta problematike gospodarskog kriminala, te niz kaznenih djela koja se u teoriji klasificiraju kao "gospodarska kaznena djela". S obzirom na već spomenute nedoumice s kojima se u materiji gospodarskog kaznenog prava susreću hrvatski suci i uopće praktičari, kao posebno vrijedan rezultat rada na projektu valja istaknuti radove prof. dr. sc. Petra Novoselca objavljene u Hrvatskom ljetopisu za kazneno pravo i praksu u rubrici "Sudska praksa", u kojima komentira neka prijeporna pitanja gospodarskog kaznenog prava.

Dr. sc. Anna-Maria Getoš, kao suradnica na projektu, višekratno se znanstveno usavršavala u inozemstvu, održala je dva izlaganja na međunarodnim skupovima, a kao rezultat njezinog rada na projektu objavila je jedno poglavlje u knjizi, jedan prikaz i dva sažetka u zbornicima skupova.

Mr. sc. Marijan Svedrović pridonio je projektu svojim objavljenim znanstvenim radom “Kaznena djela zlouporabe položaja i ovlasti iz čl. 337. i zlouporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju iz čl. 292. KZ-a: kaznenopravni dometi jedne zakonodavne nedosljednosti”.

Doc. dr. sc. Elizabeta Ivičević Karas projektu se pridružila 1. siječnja 2010. godine, kada je preuzela ulogu voditeljice. U postupku objavljivanja je njezin rad, izrađen u okviru projekta, na temu “Utvrđivanje imovinske koristi stečene kaznenim djelom primjenom bruto ili neto načela s obzirom na pravnu prirodu mjere (proširenog) oduzimanja imovinske koristi”.

3. ZAKLJUČNO O OČEKIVANIM REZULTATIMA

Naposljetku treba istaknuti da je pokretač i prvi voditelj projekta, a danas iznimno aktivan istraživač prof. dr. sc. Petar Novoselec, član radne skupine Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske za izradu Nacrta prijedloga novog Kaznenog zakona u kojemu bi značajne izmjene trebala doživjeti i tzv. gospodarska kaznena djela pa se može očekivati da će ovaj projekt pridonijeti kvaliteti predloženih izmjena kaznenog zakonodavstva. Budu li barem neke ideje iz projekta usvojene, bit će to i najbolji način provjere njegovih rezultata. Očekuje se da će rezultati projekta koristiti i sudskoj praksi.

4. POPIS OBJAVLJENIH RADOVA VEZANIH UZ PROJEKT

Autorska knjiga:

Novoselec, Petar, **Uvod u gospodarsko kazneno pravo**, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2009.

Poglavlja u knjizi:

Albrecht, Hans-Jörg; Getoš, Anna-Maria, **Researching Terrorism and Organized Crime in Southeast Europe**, u: Transnational Terrorism, Organized Crime and Peace-Building. Human Security in the Western Balkans, Benedek, Wolfgang; Daase, Christopher; Dimitrijević, Vojin; van Duyne, Petrus (ur.), Palgrave Macmillan, Houndmills, 2010., str. 117-148.

Novoselec, Petar, **Hrvatsko pravosuđe danas**, u: Hrvatska - kako sada dalje, Kregar, Josip; Flego, Gvozden; Ravlić, Slaven (ur.), Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Centar za demokraciju i pravo “Miko Tripalo”, Zagreb, 2008., str. 39-43.

Udžbenici:

- Novoselec, Petar, **Opći dio kaznenog prava**, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2009.
- Novoselec, Petar; Derenčinović, Davor; Cvitanović, Leo; Turković, Ksenija; Kurtović, Anita; Bojanić, Igor; Grozdanić, Velinka, **Posebni dio kaznenog prava**, Novoselec, Petar (ur.), Pravni fakultet u Zagrebu, Zagreb, 2007.

Znanstveni radovi u časopisima:

- Novoselec, Petar, **Kaznenopravna zastara pred reformom**, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, 2 (2009), str. 753-766.
- Novoselec, Petar, **Razgraničenje pripremnih radnji i pokušaja**, *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, 29 (2008), 2, str. 721-759.
- Novoselec, Petar, **Aktualni problemi hrvatskog gospodarskog kaznenog prava**, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, 2 (2007), str. 371-434.
- Svedrović, Marijan, **Kaznena djela zlouporabe položaja i ovlasti iz čl. 337. i zlouporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju iz čl. 292. KZ-a: kaznenopravni dometi jedne zakonodavne nedosljednosti**, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, 2 (2007), str. 495-574.

Ostali radovi u časopisima:

- Getoš, Anna-Maria; Pajčić, Matko, **Kriminološki ljetni tečaj: "Tehnika, nadziranje, kazneni postupak"** Pečuh (Mađarska) 9.-13. lipnja 2008., *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, 46 (2009), 2, str. 483-489.
- Novoselec, Petar, **Kaznenopravna odgovornost članova uprave i nadzornog odbora trgovačkog društva u hrvatskom pravu**, *Odvjetnik: glasilo, časopis Hrvatske odvjetničke komore*, 11-12 (2009), str. 33-36.
- Novoselec, Petar, **Sudska praksa: Mogućnost ponovnog suđenja nakon odobrenog oprosta; Odnos kaznenih djela zlouporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju (čl. 292. KZ) i zlouporabe položaja i ovlasti (čl. 337. KZ)**, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, 1 (2009), str. 331-339.
- Novoselec, Petar, **Sudska praksa: Pravne posljedice osude; Odnos prijave i zlouporabe osiguranja**, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, 2 (2009), str. 965-970.
- Novoselec, Petar, **Sudska praksa: Obvezno psihijatrijsko liječenje počinitelja kojeg ubrojivost nije smanjena u znatnoj mjeri.**, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, 1 (2008), str. 443-444.

- Novoselec, Petar, **Sudska praksa: Ustavnost kaznenih djela zlouporabe položaja i ovlasti (čl. 337. KZ) i nesavjesnog rada u službi (čl. 339. KZ); Apsolutna zastara kaznenog progona u obnovi kaznenog postupka; Podizanje novca na bankomatu pomoću ukradene kartice**, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, 2 (2008), str. 1161-1167.
- Novoselec, Petar, **Sudska praksa: Stjecaj zlouporabe položaja i ovlasti i krivotvorenja službene isprave**, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, 2 (2007), str. 1035-1036.

Prijevod:

- Roxin, Claus; Novoselec, Petar (prijevod), **Dragovoljni odustanak od dovršenog pokušaja usprkos znatno smanjenoj ubrojivost i samo neznatnom doprinosu otklanjanju posljedice?**, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, 1 (2008), str. 3-7.
- Ambrož, Matjaž; Novoselec, Petar (prijevod), **Novi slovenski Kazneni zakonik**, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, 1 (2008), str. 323-341.

Sažeci u zbornicima skupova:

- Winterdyk, John; Rowe, Michael; Getoš, Anna-Maria, **Fear of Crime and Punitivity among University Students: An International Snapshot**, *Crime and Criminology: From Individuals to Organizations. Book of Abstracts.*, Liege, 2010., str. 263-263.
- Getoš, Anna-Maria, **The Missing Dots in Terrorism Research: Violent Radicalisation**, u: *Criminology and Crime Policy Between Human Rights and effective Crime Control. Book of Abstracts.*, Meško, Gorazd; Tominc, Bernarda (ur.), Ljubljana, 2009., str. 288-288.

Dr. sc. Elizabeta Ivičević Karas
Dr. sc. Anna-Maria Getoš